

8.1.2025

Esivalintakoe 2025

Koe alkaa 8.1.2025 kello 15.00 ja päättyy kello 17.00.

Voit aloittaa kokeen suorittamisen heti, kun olet saanut tämän tiedoston. Noudata huolellisesti aiemmin saamiasi kokeen suorittamista koskevia ohjeita sekä seuraavassa annettavia ohjeita! Ohjeiden rikkominen voi johtaa koesuorituksen hylkäämiseen.

Ohjeet alkavat seuraavalta sivulta.

Vastausten laatiminen

Kokeessa on neljä kysymystä. **Enintään kolme vastausta arvostellaan.** Voit valita, mihin kysymyksiin vastaat. Kaikki kysymykset ovat samanarvoisia. Kuhunkin kysymykseen antamastasi vastauksesta voit saada enintään 5 pistettä. Kokeen enimmäispistemäärä on 15.

Perustele vastauksesi. Kukin vastaus arvostellaan kokonaisuutena. Arvostelussa kiinnitetään huomiota oikeusnormien osaamisen lisäksi oikeudellisen argumentaation laatuun.

Kirjoita vastauksesi tietokoneella. Tallenna ja palauta vastauksesi Word-asiakirjana eli docx-tiedostona. Anna vastauksesi vain tekstinä. Vastaus ei saa sisältää kuvia, videoita, taulukoita, hyperlinkkejä, upotettuja tiedostoja tai vastaavia elementtejä.

Vastauksesi arvostellaan toisistaan erillisinä. Laadi vastauksesi kuhunkin kysymykseen eri tiedostoon. **Merkitse vastaustiedoston nimeksi kysymyksen numero, välilyönti ja sukunimesi.**

Esimerkki: Kokelas Elli Esimerkkinen merkitsee kysymyksen 2 vastaustiedoston nimeksi "2 Esimerkkinen".

Kirjoita jokaisen vastauksesi alkuun nimesi, syntymäaikasi ja kysymyksen numero.

Esimerkki: Kokelas Elli Esimerkkinen on syntynyt 1.1.1990, joten hän kirjoittaa kysymykseen 4 antamansa vastauksen alkuun "Elli Esimerkkinen, 1.1.1990, 4."

Vastausten pituutta on rajoitettu. Kuhunkin kysymykseen annetun **vastauksen enimmäispituus on 5 000 merkkiä välilyönteineen.** Enimmäispituuteen ei lasketa kokelaan nimen ja syntymäajan sekä kysymyksen numeron merkitsemiseen käytettyjä merkkejä. Enimmäispituuden ylittävää osaa vastauksesta ei arvostella.

Vastausten palauttaminen

Palauta enintään kolme vastausta liitetiedostoina sähköpostilla yhtenä lähetyksenä osoitteeseen tuomarinkoulutuslautakunta@oikeus.fi koeajan päättymiseen mennessä.

Koeaika päättyy kello 17.00. Myöhässä saapuneet vastaukset voidaan jättää arvostelematta.

Älä palauta enempää kuin kolme vastausta. Jos palautat neljä vastausta, vastauksesi kysymyksiin 1, 2 ja 3 arvostellaan ja vastauksesi kysymykseen 4 jätetään arvostelematta.

Jos luovut kokeen suorittamisesta tai et palauta yhtäkään vastausta, ilmoita siitä yllä mainittuun sähköpostiosoitteeseen koeajan päättymiseen mennessä.

Kysymykset alkavat seuraavalta sivulta.

Kysymys 1

Lehdistössä oli keskusteltu Yritys X:n verotuksesta. Huomion kohteena olivat Yritys X:ään liittyvät konsernijärjestelyt, joiden yksityiskohdat olivat päätyneet mediaan. Useissa puheenvuoroissa järjestelyt katsottiin moraalittomaksi veronkierroksi. Toisaalta monet veroasiantuntijat pitivät järjestelyjä normaalina liiketoimintana. Verotusta tunteva henkilö A oli veroasioihin keskittyneen kansalaisjärjestön puheenjohtaja. Hän oli julkaissut mielipidekirjoituksen, jossa katsottiin Yritys X:ään liittyvien konsernijärjestelyiden olevan verolakien tarkoittamaa veronkiertoa. Hän oli allekirjoittanut kannanoton järjestönsä puolesta ja omalla nimellään. Myöhemmin henkilö A osallistui virkamiehenä Verohallinnossa Yritys X:n verotuspäätöksen tekemiseen.

Verotuspäätös oli Yritys X:lle kielteinen. Päätöksessä oli aiemmista verovuosista poiketen katsottu, että Yritys X:ään liittyvät konsernijärjestelyt olivat keinotekoisia ja niihin tuli soveltaa veronkiertoa koskevia säännöksiä. Tästä syystä Yritys X:n verotettavaan tuloon otettiin mukaan eriä, jotka aiempina verovuosina oli katsottu vähennyskelpoisiksi. Koska Yritys X ei ollut tyytyväinen ratkaisuun, se haki siihen muutosta verotuksen oikaisulautakunnalta. Verotuksen oikaisulautakunta hylkäsi Yritys X:n vaatimuksen. Ratkaisun tehneessä oikaisulautakunnan kokoonpanossa asian esittelijänä oli henkilö A, jolla oli pitkältä ajalta erityistä asiantuntemusta Yritys X:n kaltaisten verovelvollisten verotuksesta.

Yritys X:n väitteen mukaan Verohallinnon päätösprosessit ovat olleet laittomia henkilö A:n esteellisyyden vuoksi. Yritys X:n väitteen mukaan henkilö A:n ei olisi tullut esteellisenä osallistua Yritys X:n verotukseen missään vaiheessa eikä hänen ylipäätään Verohallinnon virkamiehenä pitäisi voida olla mukana oikaisulautakunnassa – tai Yritys X:n sanoin ”oikaisukomissiossa, joka ei oikaise edes silloin, kun virhe huutaa tulla oikaistuksi”.

Arvioi Yritys X:n väitteitä henkilö A:n esteellisyydestä.

Kysymys 2

A luki lehdestä, että oikeudenkäynneissä näytön vastaanottaminen on tarkoitus keskittää käräjäoikeuksiin. Uutisen mukaan aikomus oli tehdä käräjäoikeudessa vastaanotettavasta suullisesta todistelusta kuva- ja äänitallenne, jolloin todistajien ja muiden oikeudenkäynnissä kuulusteltavien henkilöiden ei välttämättä tarvitsisi esittää kertomustaan uudelleen mahdollisessa muutoksenhaussa, kuten käsiteltäessä asiaa hovioikeudessa.

A pohti, että uudistuksen ansiosta oikeudenkäynneistä voisi kertoa aikaisempaa helpommin. Tallenteita voisi levittää omilla sosiaalisen median kanavilla, jolloin seuraajat saisivat todenmukaisen kuvan oikeudenkäynneistä ja niiden sisällöstä.

Perehdyttyään asiaan A tulkitsi, ettei kuvatallenteita todennäköisesti saisi nähtäväksi kuin tuomioistuimissa, mutta tallenteen ääni olisi mahdollista tilata itselle. Samalla A:lle selvisi, että tuomioistuimet tallentavat jo nyt suullisesta todistelusta äänitteen, jonka kaikki kiinnostuneet voivat tilata itselleen. Niinpä A päätti perustaa sosiaalisen median sivuston, jossa ihmisille autenttisesti kerrottaisiin käräjäoikeudessa käsiteltävistä asioista hyödyntämällä käräjäoikeuksissa tallennettuja suullisen todistelun äänitallenteita.

Ensimmäinen asia, josta A päätti kertoa seuraajilleen, oli laaja rikosasia. A seurasi pääkäsittelyä paikan päältä sekä pyysi ja sai käräjäoikeudelta toisena käsittelypäivänä kuullun asianomistaja B:n kuulemisesta tehdyn äänitallenteen.

A editoi äänitallenteesta kaksi tiedostoa ja julkaisi ne sosiaalisen median sivustollaan lisäten molempien äänitiedostojen yhteyteen niitä kommentoivan kirjoituksen. Julkaisun yhteydessä A täsmensi, että ensimmäinen tiedosto sisälsi asianomistajan todistelutarkoituksessa antamat lausumat ja toiseen tiedostoon oli koostettu parhaat palat puheenjohtajana toimineen käräjätuomarin prosessin johdosta mukaan lukien puheenjohtajan asianomistajalle esittämät kysymykset.

Äänitiedostoja kommentoivissa kirjoituksissa A kertoi, että ensimmäinen tiedosto osoitti asianomistajien voivan puhua tuomioistuimissa muunneltua totuutta sekä pystyvän vetoamaan muistamattomuuteensa, jos se palveli heidän etuaan. A:n mukaan toisen tiedoston tarkoitus oli osoittaa, että puheenjohtajat eivät kykene johtamaan oikeudenkäyntejä siten, että niissä saataisiin totuus selville. Lisäksi kirjoituksessa kommentoitiin käräjätuomarin puhetyyliä, jota oli A:n mukaan pidettävä käräjäoikeuden arvovaltaa alentavana.

A:n julkaisu sai osakseen paljon huomiota. Seuraajilleen A lupasi seurata oikeudenkäynnin loppuun paikan päällä ja pyysi käräjäoikeudelta jo ennakollisesti kaikkien kyseiseen oikeudenkäyntiin liittyvien todistelukertomusten äänitallenteita, jos todistelukertomus oli annettu oikeudenkäynnissä yleisön läsnä ollessa.

Käräjäoikeudessa oltiin tietoisia A:n uudesta sosiaalisen median sivustosta ja myös laamanni halusi keskustella käräjätuomarien kanssa äänitallenteiden luovuttamista koskevista käytänteistä ja periaatteista. Yhtäältä ongelmaksi identifiointiin vaikutukset oikeudenkäynnissä kuultaviin ja toisaalta käräjätuomareiden mahdollisuus hoitaa työnsä ilman pelkoa

epäasiallisista vaikuttamispyrkimyksistä. Keskustelussa nousi periaatteellisella tasolla esille, että äänitallenteiden luovuttaminen voisi vaikuttaa käräjätuomareiden mahdollisuuteen toimia puheenjohtajana, jos heidän puheenvuoronsa voitaisiin tulevaisuudessakin editoida ja julkaista epäasiallisin tarkoituksin, kuten tarkoituksin saada käräjätuomari näyttämään puolueelliselta.

Konkreettisin ja akuutein kysymys koski A:n pyyntöä saada itselleen meneillään olevaan oikeudenkäyntiin liittyvien todistelukertomusten äänitallenteet heti niiden valmistuttua. Oikeudenkäynnin puheenjohtajana toimiva käräjätuomari piti äänitallenteiden salaamista perusteltuna, mutta hän koki olevansa esteellinen ratkaisemaan asian, koska sosiaalisessa mediassa jo julkaistu äänitallenne siihen sisältyvine kommentteineen esitti puheenjohtajan negatiivisessa valossa. Niinpä asia siirrettiin sinun ratkaistavaksesi.

Arvioi, onko A:lle hänen pyyntönsä mukaisesti luovutettava meneillään olevassa oikeudenkäynnissä syntyvien todistelukertomusten äänitallenteet, jos todistelukertomukset on annettu yleisön läsnä ollessa.

Kysymys 3

B oli asunut vuosia kunnassa X. Hän sai työtarjouksen kunnassa Y sijaitsevalta yritykseltä. Tarjous oli houkutteleva, mutta se edellytti käytännössä asumista kunnassa Y ja siten asunnon hankkimista sieltä. B ei kuitenkaan ollut valmis muuttamaan kuntaan Y vaan halusi asua kunnassa X.

B pohti vaihtoehtojaan yhdessä C:n kanssa, jolla työnsä vuoksi oli asunto kahdessa kunnassa. C oli todennut, että B:n olisi lapsettomana ja aviopuolisottomana helppo muuttaa uuteen kuntaan. C sanoi tilanteen olevan toinen hänelle itselleen. C:n mukaan hänet piti X:ssä hänen siellä asuvat lapsensa ja aviopuolionsa. C oli ratkaissut asiansa niin, että hän oli vuokrannut työskentelykunnastaan asunnon ja pitänyt perheensä yhteisen vuokra-asunnon kunnassa X, jonne hän aina viikonlopuksi palasi ja joka oli hänen vakituinen asuntonsa. Hän sanoi ratkaisun olevan taloudellisesti mahdollinen, koska työasunnosta aiheutuvia vuokratuloja pystyi vähentämään verotuksessa.

B päätti hyväksyä työtarjouksen ja hankkia vuokra-asunnon kunnasta Y. Hän ei kuitenkaan ollut valmis katkaisemaan siteitään kuntaan X, jossa hänellä oli ystäviä, harrastuksia, useammankin yhdistyksen luottamustoimi ja vapaaehtoistyö. Hän pitikin kunnassa X olevan vuokra-asuntonsa vakituisena asuntonaan, jossa asui aina, kun työt eivät muuta vaatineet. Lisäksi hänen avopuolionsa D oli juuri muuttanut asumaan tähän asuntoon hänen kanssaan. B ja D ovat tutustuneet hiljattain. He eivät ole olleet naimisissa eikä heillä ole tai ole ollut yhteisiä lapsia.

B ilmoitti verotuksessaan työskentelykunnassaan sijaitsevasta vuokra-asunnosta aiheutuneet asumiskustannukset työasunnosta aiheutuvina vähennyksinä. Verohallinto ei hyväksynyt vähennyksiä. Tämä tuli B:lle yllätyksenä. Hän oli C:n puheiden perusteella vakuuttunut, että pystyisi vähentämään työasunnosta aiheutuvat kustannukset. B haki muutosta verotukseen ja vaati Verohallintoa vähentämään työasunnosta aiheutuneet kulut tuloverolain mukaisin määrin. Verotuksen oikaisulautakunta ja myöhemmin hallinto-oikeus hylkäsivät B:n vaatimukset tuloverolain perusteella. B hakee muutosta hallinto-oikeuden päätökseen korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Arvioi, onko B:n verotus tehty lain mukaisesti ja millaisen merkityksen Suomen perustuslaki voisi saada asian ratkaisemisessa korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Kysymys 4

Hovioikeudessa käsiteltiin rikosasiaa, johon oli jo pidemmän aikaa kohdistunut poikkeuksellista julkisuutta. Kolmijäseninen kokoonpano toimitti asiassa suullisen käsittelyn, jonka päätteeksi hovioikeus ilmoitti, että tuomio pyritään antamaan 30 päivän kuluessa pääkäsittelyn päättymispäivästä.

Päätösneuvotteluissa kävi ilmi, että hovioikeus oli päätyvässä äänestysratkaisuun, joka eroaisi selkeästi aikaisemmasta itsekriminointisuoja koskevasta ratkaisulinjasta. Niinpä keskusteluissa nousi esille oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 8 a §:n 1 momentti. Sen mukaan, jos hovioikeudessa asian ratkaisua istunnossa harkittaessa vallitseva mielipide poikkeaa korkeimman oikeuden tai hovioikeuden taikka toisen hovioikeuden omaksumasta oikeusperiaatteesta tai lain tulkinnasta, asia tai sen osa voidaan siirtää käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa tai täysistunnossa. Myös muutoin periaatteellisesti merkittävä tai laajakantoinen asia tai sen osa voidaan siirtää täysistunnon tai vahvennetun istunnon käsiteltäväksi. Asiaa, jossa on toimitettu tai toimitettava suullinen käsittely, ei saa ilman erityistä syytä siirtää vahvennetun istunnon tai täysistunnon ratkaistavaksi. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan asian siirtämisestä täysistuntoon tai vahvennettuun istuntoon päättää hovioikeuden presidentti.

Hovioikeuden kokoonpanossa kaksi jäsentä oli sitä mieltä, että asia ratkaistaan kolmijäsenisessä kokoonpanossa. Sen sijaan vähemmistöön jäämässä olleen kolmannen jäsenen mukaan pääasian ratkaisu, johon kokoonpano oli päätyvässä, oli niin ongelmallinen, että siitä oli perusteltua keskustella ennakkolisesti hovioikeuden presidentin kanssa. Hän saattoi asian hovioikeuden presidentin tietoon.

Kun hovioikeuden presidentti tuli tietoiseksi, minkälaiseen ratkaisuun kolmijäseninen kokoonpano oli päätyvässä, hän päätti siirtää asian käsiteltäväksi vahvennetussa istunnossa. Presidentin mukaan kyseessä vaikutti olevan vallitsevasta oikeustilasta poikkeava ratkaisu ja lisäksi asia oli periaatteellisesti merkittävä ja laajakantoinen. Vastaavat tekijät puolsivat sitä, että asia siirretään vahvennettuun istuntoon, vaikka asiassa oli jo toimitettu suullinen käsittely.

Muutoksenhakutuomioistuimessa on tavanomaista, että asian siirtäminen vahvennettuun kokoonpanoon tehdään siinä vaiheessa, kun asiaa ensin käsitelleen kokoonpanon ratkaisuharkinnan lopputulos alkaa muodostua. Tällä kertaa alkuperäisen kokoonpanon enemmistöön kuuluneet kaksi hovioikeudenneuvosta halusivat kuitenkin nostaa esille menettelyn ongelmallisuuden. Heidän mukaansa menettely oli sinänsä oikeudenkäymiskaaren mukainen, mutta se loukkasi tuomareiden riippumattomuutta ja oli ongelmallinen myös oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin näkökulmasta. Ongelmaa ei heidän mukaansa poistanut se, että he olisivat myöhemmin ratkaisemassa asiaa osana vahvennettua kokoonpanoa. Perusteeksi he esittivät, että yleiseurooppalaisen riippumattomuuskäsityksen näkökulmasta on ensinnäkin selvää, etteivät toiset tuomarit tai hallinnollista valtaa käyttävät päällikkötuomarit saa vaikuttaa tekeillä olevien ratkaisujen sisältöön tai estää tekemästä tietynsisältöisiä oikeudellisia ratkaisuja. Toiseksi tarkasteltavan tapauksen

ratkaisuharkinnassa nimenomaan vähemmistöön jäämässä ollut hovioikeudenneuvos oli saattanut asian hovioikeuden presidentin tietoon, minkä seurauksena ratkaisulta oli viety alkuperäiseltä kokoonpanolta. Alkuperäisen kokoonpanon enemmistöön kuuluneiden hovioikeudenneuvosten mukaan näin ei olisi tapahtunut, jos kolmijäseninen kokoonpano olisi ollut päätösneuvotteluissaan päätymässä toiseen lopputulokseen.

Arvioi yleiseurooppalaiseen oikeuskäytäntöön (Euroopan unionin tuomioistuin, Euroopan ihmisoikeustuomioistuin) tukeutuen, voidaanko yllä kuvattua menettelyä pitää ongelmallisena tuomareiden riippumattomuuden näkökulmasta.

Kysymykset päättyvät tähän.